

A faragás lett a fülbevaló rajta

szöveg: Horváth Júlia Borbála, fotó: Sebestyén László

A Lánchíd-Zugliget viszonylat végállomásán nagy csődület támadt. A hűvös délelőtt ellenére szinte teljesen megtelt a váróterem, és az épület kisebb-nagyobb helyiségeiben sorban állnak az érdeklődők. Tollas kalapú nők, ráérő vigécek, munkás nagyszülők nézelődnek; a kis- és nagyleányok pelerinben, a fiúcskák térdnadrágban illegetik magukat a fotográfus kamerája előtt. Ki tudja, mit szánnak belőle az utókornak, s mit a családi albumnak, mindenesetre a kulcsin tökéletes. Az elvárt kirándulóöltözet túrázók részére: acélszürke posztóöltöny, fehér ing égkék nyakkendővel (a csomó alatt csattal összefogni), hozzá a díszesebben pettyes zsebkendő, a fejtetőn kalap, a kézben pedig fémbe végződő túrabot, amely szükség esetén könnyedén üldökvé nyitható.

Az idefelé vezető út kinek hogyan telt: a környékbeliek mindenesetre magukra kaptak egy esőköpenyt, és már szürcsöhlétekké is a budai resti-kaffét. A távolabbról érkező lakosok – a gyaloglósabb fajtából –, romantikus esernyő-utazáson vehettek részt. Meghitt fajtája ez a közlekedésnek, s a nő, ha nem kíván bőrig ázni, vagy szén né égni, szorosan az ernyőt tartó úr karjához simulva hagyja vezetni magát; ha ismeri őt, ha sem (az esernyő feltalálója nagy valószínűséggel férfiember lehetett). A Belváros felől érkezők turistaútvonalon közelítettek a pályaudvarnak beillő peronhoz. Igazán kitétek magukért a tervezők, a kivitelezők: a szerény állomásépületet az ezernyolcszáznyolcvanötös Budapesti

Országos Kiállításra veres téglából készült csarnokká építették át.

A budai és a pesti lakosok büszkén szemlélnek a tornácos, faragott oromzattal díszített alkotmányt, amely megszólalásig hasonlít a tizenkilencedik századi elegáns fürdőhelyek ábrándos szállodáihoz. A díszlet itt sem marad el; körös-körül hegyek, völgyek, hoshűvű fenyők, elegáns platánok és viruló cserjék rendezik a tájképet. A szurdok felől nedves szénaitlatot görget az őszi forduló szél; a házi konyhákban gőzölgő vasárnapi ebéd is kitesz magáért. A társaság a borongó kilátások elől behúzódnak a váróterembe, onnan is remekül élvezhetik a zsonglőrök és a kintornások produkciója. Mindkét társulat a lehető legjobbat hozza ki magából. Legnépszerűbb dallam Bob herceg belépője, a *Londonban sej, van számos utca...* kezdetű, amelyet, tekintettel a fokozott érdeklődésre, a pödört bajsú verklis és társnője a délután folyamán többször előad.

Nagyszabású ejtőzésre azonban nincs lehetőség, mert rövidesen szervezett kirándulás indul az épület és a környék felfedezésére. A gondos túrázó zsákjában összecukható kulacs, zsebkés, légyfogó, hágóvas, élelemdoboz (tele), csibuk és fokos található, no meg gyújtószerszám, melynek segítségével minden körülmények között füstjeleket adhat, ha túl messzire ment el. A polgárok óvatosan kerülgetik a pocsolókat, és nézegetik, melyik terem mire szolgál. A két oldalsó pavilon egyikében postát, távirtdát, és dohánytőzsdét helyeztek el, a másikban a

Figyelem: „eladó a világ legszebb lóvasút állomása! Az ingatlanértékelési szakvéleményben megállapított forgalmi értéke: 61.900.000,-Ft, mely összeg a versenytárgyalás eredményétől függően emelkedhet.” – Néhány évvel ezelőtt, még hasonló tartalmú hirdetésben próbálkoztak megszabadulni az elhagyott, és igen romos zugligeti villamosvégállomás épületétől. Az ingatlan végül nem kelt el, s a lelkes patrióták, építészek és városvezetők egymásra találása révén, ez év szeptember tizenhetedikén átadták a múltjához méltón felújított műemléket.

kocsivezetők laktanyája, az iroda és a mindenkori állomásfőnök lakosztálya található. Goromba időjárás esetén, a közöttük húzódo hosszú csarnokban akár ötszáz ember is menedékre talál...

...Éppen úgy, mint most, százharminckét évvel később, az utódok által rendezett ünnepségen is, amikor másodszer adták át a felújított zugligeti villamos-végállomást. A két rendezvény között a különbség mindössze annyi, hogy most már sem ló-, sem villamosvasút nem jár arrafelé; e szakaszon legutóbb napra pontosan negyven évvel és nyolc hónappal ezelőtt döcögött végig utoljára az ötvennyolcos villamos. A kettes számú megnyitó-ünnepség épp oly impozánsra sikerült, mint amilyen az első lehetett. Ezúttal polgármestertől kezdve építészen és városvédőn át, az egykori és leendő utasokig sok-sok lelkes polgár megjelent, s egy emberként tudott örülni a közös értéknek.

A helytörténészek az elmúlt százharminc év eseményeiről meséltek: annak idején miképpen született meg a gondolat, hogy hegynek föl, völgynek le vezessenek villamospályát, és hogy miután átadták, 1900-ban a rendőrfőnök egy súlyos balesetet követően beszüntette volna a járatot. Gyorsan peregték az évek: harminc évvel később, miután meghosszabbították a nyomvonalat, a végállomás egyszerű megállóvá változott, majd hasznosítandó a fölöslegessé vált hatalmas csarnokot, az oldalát befalazták, és a közlekedési dolgozók részére kétszintes társasházzá alakították át. A legendás öt-

vennyolcas, úgy ahogy tartotta a lelket az állomásban (és a lakosságban), de a villamosvonal megszűnése után rohamos romlás következett be.

A történetmesélés e ponton rövid időre megszakad, mert a szervezők nemcsak az ismeretek átadására, hanem a szórakoztatásra is gondoltak. A rögtönzött színpadra mesemondó, valamint néptáncosok csoportja perdül, később egy teljes zenekar zendül, s ki-ki a maga területén próbálja felidézni az első megnyitó-ünnepség hangulatát. A fotósok fáradhatatlanul fogadják a jelentkezőket, akik autentikus háttér előtt, századfordulós jelmezekben fényképeztetik magukat, majd a fekete-fehér fotókat mutogatva próbálják kortársaiknak bemagyarázni, hogy a kép több mint száz éve, éppen itt készült róluk.

Mialatt odabent ekképpen folyik a dínom-dánom, az újonnan épített üvegfalú épületszárny is értelmet kap. Kerek asztal körül tervezők, kivitelezők, és zugligeti hazafiak nem múló lelkesedéssel idéznek a felújítás viszontagságos időszakából. A gondolat – mintegy álomként –, huszonhét évvel ezelőtt merült fel, amikor még tizenegy család élt az épületben. Először az ő sorsukat kellett rendezni. Végül a lakók elköltöztek, és az állomásház hosszú ideig üresen állt. Akkor a könyörtelen pusztulás miatt kellett aggódni. Azután következett a privatizálási kísérlet túlélése és a meggyőzés, hogy lesz értelme a helyreállításnak. Noha a tényleges felújítási munkálatok szűk kilenc hónapig tartottak, a hogyanról és a miértről szóló gondolkodás tíz évet vett igénybe. A hosszadalmas tárgyalásokon végül döntés született, ráhatással és pályázatokkal pedig a szükséges pénz is előkerült.

A tervezők csínján bántak a modernizációval, s fejüket meghajtvá az aprólékos téglarakosgatást választották a percek alatt felhúzható betonfalazás helyett. Megadón kapargatták a facsipkére felhordott festékrétegeket; a mainstream szerinti zöldtől az unalmas Schönbrunn-sárgáig sokféle árnyalat megjelent. Végül maradt az eredeti: a végállomás-okker, amely a neobarokk faragásokkal harmonizálva olyan mosolyt csal az arcokra, amelyet a kortárs építészetnek a mai napig sem sikerült. Készen áll hát a mű, és a lelkes lakosság az alkotás eufóriájával nézegeti a vörös téglás állomás-palotát; az impozáns üvegbetétet, a rendezett kertet, s a majdani cukrászda kiülő teraszát. A városvezető, a helytörténész, a muzeológus, az építész, a civil pártoló kérdőn tekint körbe: a következő feladat, hogy életet vigyenek egy erdei túraútvonal kellős közepén álló kiállító- és koncertterem falai közé. ●

